

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 ft	Egész évre . . . 14 ft
Fél évre . . . 6	Fél évre . . . 7
Negyed évre . . . 3	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónapra . . . 1	Egy hónapra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, elhirdetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. petis sor egyszer . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 15 kr
Nyitól sor . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Bérmontetlen leveleket csak ismert köztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Forradalmi üzemek Magyarországra ellen.

Arad, augusztus 25.

Allig fegyverzetten néznek Európa hatalmai egymással farkasszemet, hogy az utóbbi nagyháborúk s az azok nyomán járt államalakulások által teremtett új egyensúlyt megvédjék, illetőleg megdöntsék. A konzervatív békéligával szemben áll minden hatalmak és elemek szövetsége, melyek a fennálló rend-, a meglevő birtoklási viszonyokkal elégedetlenek s azok romjain politikai befolyásban, hatalomban, területben gyarapodni, terjeszkedni remélnének. E rettenetes forradalmi ligának középpontja az orosz-francia szövetség. Franciaország mostani államszervezete maga tiszta negációja a monarchizmusnak és historiai jognak, Oroszország pedig forradalmi azon eszközöknél fogva, melyeket céljainak elérésére használ s azon elemekre való tekintetből, melyekre e célok követésénél támaszkodik.

E két bekebelező forradalmi hatalom köré sorakoznak nem megvetendő szövetségesekül a Vatikán, az osztrák-magyar panszláv agitáció és a romániai irredentizmus. Mindhárom falkciónak megvan saját szerepköre és megvannak fegyverei és eszközei. Feladatuk a vedszövetség államainak belbekejezt és társadalmi rendjét aláaknázni s így azok ellenálló képességét lehetőleg megbénítani.

Ez az aknamunka, ez a felszín alatti harc a bekebeben, már jóideje megindult s évről-évre nyer általánossága, tervszerűsége és vakmerőségeben.

Olaszországot a republikánus érzelmi francziabarát radikálizmus tartja lázban egyrészt, másrészt a Vatikán által sugalmazott klerikális agitáció. A forradalmi akció sulypontja azonban a soknyelvű

és komplikált államszervezettel bíró Ausztria, de különösen a historiai jogok klasszikus országa, Magyarország ellen irányul.

A Vatikán, mely képes volt Franciaországban a leglelkesebb híveit, a monarchistákat, a republikának kiszolgáltatni, a hithű katolikus Magyarországgal sem bánt el kegyesebben. Az alapságnak és a jezsuita nevelésű Apponyi által a mérsékelt baloldalnak segítségével megindította hazánkban az elkeresztelés címén a kulturharcot, s elhintette a felekezeti küzdelmek magvait; megtagadta a békülekeny és hazafias Samassának a primási székben való megerősítését, és ugyanazt tette a magyar Vucseticscsel a zágrábi érseki széket illetőleg, még pedig, — a mi rendkívül jellemző — a panszláv Stroszmayer denuncziációjára.

A román irredenta eddig viselt és ezután viselendő dolgai ismeretese, mert ezen orosz zsoldban álló falkció működése éppen nem nélkülözi a nagyhangú fenyegetőzéseket, annál kevésbé, mert a botránycsinálás képezi főeszközét. Így a mint botrányt szerveztek a 25 éves jubileum nemzeti ünnepe alkalmából, ugyanazt tervezik az ezredéves ünnepségek idejére is, és a nagyszebeni irodalmi kör legutóbbi ülésén az ez irányban követendő eljárás körvonalai már meg lettek állapítva. Hogy a komédia teljessé legyen, 1916-ra a román faj kétezer éves fennállásának jubileumát tervezik Bukarestbe, így varrva a világ nyakába egyéb hazugságaik mellett azt a képtelenséget, mintha valamely emberfaj bizonyos évben, napon vagy órában vehetné kezdetét. Kíváncsiak vagyunk a bukarestiek román Adám- és Evájára.

Még gonoszabb dolgokon törnek a fejüket a panszlávok. Ezeknek hátrányuk, hogy Magyarország tótsága között nem kerül annyi megfizethető egzisztencia, annyi hazaáruló, hogy mindjárt az egész faj nevében zajonghatnának, hogy a forradalmi mozgalomnak azt a látszatot kölcsönözhetnének, mintha az az országon belől — az ott szenvedett elnyomatások következtében — keletkezett volna. Itt tehát a külső invázió el nem palástolható. De ezt nem is tartják szükségesnek. Boskovitz csehországi városban vasárnap tartatott egy cseh-nemzeti diákkongresszus, melynek fő tanácskozási tárgya volt, hogy miként szerveztessék Magyarország felsővidékén a cél tudatos panszlávizgatás? A távirat még mint jellemző körülményt említi fel, hogy a jelen volt klerikálisok készséggel csatlakoztak a cseh nemzeti eszme érdekében indítandó erélyes és messze-menő agitációhoz.

Nos, hát a boskovitzi diákkongresszus határozata éppen elég ahhoz, hogy a türelem kelyhe beteljen, és a magyar nemzet legalább is — bot-hoz nyuljon. Mert ha elvből és szabad institucióink megvédése szempontjából visszariadunk is attól, hogy e haza határain belül magyar állampolgárok egyrészenek bármilyen okból az egyesületi és a sajtószabadságot rendkívüli intézkedések által megrendszabályozzák, ezt a jogot s kötelességet feltétlenül gyakorolnunk kell, hogy az idegen izgatókat a szó szoros értelmében kiverje a magyar hatóság az országból.

Vannak nekünk az átutazók és idegenek nyilvántartására nézve eléggé szigorú sza-

TÁRCZA.

— Augusztus 26. —

Unalomból.

I.

— Szegény Tárnok Tasziló, milyen áldott jó ember volt! — sóhajtoztak az ismerősök.

— Igazán kár szegény Taszilóért, oly kitűnően lehetett vele mulatni — jegyezték meg barátai, kik megerőltették magukat, eljöttek Tárnok Tasziló ravatalához, s egy pár könnyű sajnálkozó szót ejtettek ott, azzal a ráfogással, hogy ők lerótták kegyeletük adóját barátjuk iránt. De hát többet kívánni sem lehet.

Egy jó barát, kit még alig egy rövid év előtt is, mint a megterhelt gyümölcstét, kihasználtak, jó lehetett addig, míg adhatott; de a mint lehunyta szemeit, elszakadt a százszor és százszor megfogadott barátság érzete, melynek alig látható, halvány árnyéka volt a szerintük kegyeletnek is nevezett száraz kőszoru letétele.

— Csakis az unalom vitte az öngyilkosságra. Egész élete oly bizarr volt. Minden tette egy sphynx, egy-egy megfejtetlen rej-

tély, melynek talán maga sem tudta volna magyarázatát adni — szölt egy sovány, barna fiatal ember.

— Igazad van. Látszott hogy spleenje, volt. Sem az utazás, sem a játék, sem a szerelem nem volt képes keblében felgyújtani a hév magasztos tüzet, mely nagy tettekre serkentette volna a tehetséges ifjat — replikázott egy szöke orvosnövendék, kin azonban erősen meglátszott, hogy vizet prédikál s bort iszik.

Ezután kezét fogtak velem s távoztak. Kíváncsian tekintettem utánok, hogy vajjon itt maradnak-e megadni barátjuknak a végtisztséget. Nem! eltávoztak — talán egy új „barát”-ot fogni.

Mereven összefont karokkal állottam meg, s hosszan néztem a halottra, kinek arca nem mozdult meg az albaratok egykedvű beszédeire. Csak az összeszorított ajkak körül látszottak mélyebbeknek a ráncok, amint a nehézkandellaberekben égő viaszgyertyák sárgás fénye meglóbbanván, árnyékot vetett a halovány arcra. S ime, most egyszerre ugy tetszik, mintha a halott beesett arcát fájó mosoly futná át, mely azonban csak egy pillanatra tart.

Ismét gyertyaakozta árny volt az egész.

Összerezzenem. Egyedül voltam a szobában a halottal, az egykor jó baráttal s felizgatott képzeletemmel.

De csakhamar megszaporodtunk. Jött a pap, a kántor, s a halottvivő szolgák.

Körülnéztem. Hát ha mégis találhatnék csak egyet is a sek jó barát közül, kiknek minden második szava az örök barátságot emlegette?

Nem. A gyászoló család én magam voltam a közönség pedig borzasfejú kis gyermekek, száraz képtű anyókák kíséretében. Az öreg asszonyok hosszan törülgették szemeiket, a gyermekek pedig arcaikon mosolylyal látható meglepődéssel szemlélték a szomorú funkciót.

A rokonság nem jött el.

Minek is fárasztotta volna magát? Elég fáradtság lesz majd a hagyaték után szaladgálni, melyből bőven kárpótolhatják magukat az eddig elmulasztottakért. Almadozásaimból felriasztott a még egyszer felhangzó egyhangú dal utolsó két sora, hogy aztán meginduljanak egy csendes hely, — a temető felé.

II.

Tárnok Tasziló igen gazdag család egyetlen örököse volt.

bályrendeleteink, melyeket a miniszterium ide-tova majd 10 éve, hogy a törvényhatóságokkal elfogadtatott, s ha jónak látszott meghozni azokat akkor, a mikor nem volt rájuk szükség, annál kívánatosabb, hogy végrehajtsanak, midőn itt az ideje.

Benne vagyunk a forradalomban, abban a forradalomban, melyet a világhódító despotizmus ígéretei és zsoldja fejében a felforgató elemek ellenünk indítottak s már évek óta folytatnak. Ezen üzelmeket tovább összetett kezekkel elnéznünk nem lehet. Tartozunk a védekezéssel az európai béke érdekében, melynek egyik óréül szegődtünk, tartozunk saját nemzeti létünk oltalmából, mely a magyar állam létfeltétele; de tartozunk főképen azon idegen ajku polgártársaink békéje és nyugalma iránti tekintetből, kiket az idegen föld lázító önző és selejtes céljaikhoz képest ámtások és hitegetések által félrevezetni s az ország törvényes rendje ellen lázítani igyekeznek.

Es ezen védekezésekben, határainknak a forradalom hyénái elleni megtámadásában egyetlen hatályos eszközül mutatkozik a közigazgatás szervezése, államosítása. Most, a folyton erősebben torlódó hullámok ellenében megszünt kutatnunk, mennyire szabadelvű az új közigazgatási reform, mennyit hagy meg a régi megyei autonómiából? Most azt kell kérdeznünk, hogy elég garanciát nyújt-e arra nézve, miszerint a muszka, cseh, szerván, romániai stb. izgatókat és emisszariusokat nyilván és távol tartsa? elég erély- és intelligenciával fog-e birni arra, hogy a külföldi sajtó mételeyező befolyását megakadályozza? és hogy — s ez a fő — eléggé jó lesz-e arra, hogy bebizonyítsa, miként az illető nyelvcsaládokhoz tartozó polgárok Magyarországon még mindig jobban vannak kormányozva, mint fajrokonai ott, ahova őket csalogatják.

Külföld.

Milán az új szerb kormányról.

A „Times“ levelezője Luzernben beszélgetést folytatott Milánnal, a ki azt mondta, hogy az új szerb kabinet nem oroszellenes; Szerbiában nem uralkodik

határozott oroszellenes hangulat. Mikor király volt, nagyon gáncsolták, mert Ausztria-Magyarországgal kívánt fentartani kedvező kereskedelmi viszonyokat, most meg van az elégtétele, hogy ugyanazok a radikálisok, a kik őt e miatt gáncsolták, maguk kötnék kereskedelmi szerződést Ausztria-Magyarországgal.

Gladstone lemondása.

A „Daily Chronicle“ azt a hirt közli, hogy Gladstone a tavasszal lemond a miniszterelnökségről és helyét Harcourt, Rosebery, vagy Spencer foglalja el.

Bulgáriai hírek.

A Svoboda összefoglalja az európai nagy lapoknak a közzétett orosz okiratokról mondott ítéleteit és kijelenti, hogy Európa előtt az okiratok hitelessége be van bizonyítva.

Mint sok más alkalommal, úgy most a filippoli kiállítás megnyitása alkalmából ismét híresztelik, hogy Bulgária és Keletrumelia függetlenségét fogják kikiáltani. A hír minden alapot nélkülöz.

Tanügy.

Az iskolaszék ülése.

I.

Arad szab. kir. város községi iskolaszéke tegnap délután 5 órakor ülést tartott. Az iskolaszéki tagok nagy számmal jelentek meg a városháza emeleti kistermében, mert választások voltak napirenden. Tegnap töltetett be ugyanis az ujonan rendszeresített 2 segéd és 2 kisegítő tanítói állás s ugyancsak tegnap választottak óvónőt a gáji ovodára. A négy tanítói állásra összesen 16, az óvónői állásra pedig 5 pályázó jelentkezett. A pártok élénk agitációt fejtettek ki jelöltjük érdekében. Az ülés lefolyásáról és a választások eredményéről a következő tudósításunkban számolunk be.

Salaacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöksége alatt jelen voltak: Millig József, iskolafelügyelő, Jánossy Demjén dr, Schusztér Illés dr, Varjassy József, Boros Vida, ifj. Kristyó János, Marschall Lajos dr, Vizer Péter, Pollák Károly dr, Bing Vilmos, Fényes Dezső dr, Heeger Ernő, Abrai Lajos, Remetei Fülöp Károly, Szontag Gyula, Nesnera Aladár, Horváth János dr, Tarjányi Vilmos, Szalay Károly, Schöpkesz Ede, Barabás Béla dr, Müller Károly, Avarffy Ferencz, Rosenberg Sándor dr, Péterffy Antal, Csécsy Imre, Brusch Alajos, Fischer Antal, Nikolics Péter iskolaszéki tagok és Bonts Aurél iskolaszéki jegyző.

Oh, hogy ha akkor tudtam volna!

De most már késő!

Félévre elutazása után levelet kaptam tőle, melyben azt írta, hogy üljek vonatra, s menjek el hozzá ** városba, mert ő — unatkozik.

A levél nagyon meglepett. Egy Tárnok Tasziló unatkozzék, kinek szépsége, gazdagsága egyaránt a legjobb ajánló levél a legelőkelőbb körökben?

De mit tehettem. Gyorsvonatra ültem s már másnap utban voltam Tasziló felé, kit az első féreg, az unalom már hatalmába kerített. A vonat prüsszkölve robogott be az állomásra.

Körülnéztem, hátha vár? De ismerős alakot nem láttam, s már-már reménytelenül akartam neki indulni az ismeretlen városnak, midőn egyszerre valaki hátulról megérintette a vállamat.

Megfordultam. Egy idegen urral álltam szemközt, kinek beesett vonásain nagy fájdalom tükröződött vissza, kinek beszédes szeméi emlékeztettek valakire, de kit felismerni nem voltam képes.

— Imre! nem ismer?! — kérdezte ő.

Csodálkozva néztem rá.

— Hát annyira más vagyok már? Hat hónap oly barátakat vetett arozmra, hogy legjobb barátom sem akar felismerni?

— Hogyan Tasziló? Ön az?

Halkan sóhajta:

II.

Salaacz Gyula elnök az ülést megnyitván, olvastatott és jóváhagyatott az iskolaszék jelentése az ujonan felállítandó osztályok részére szükséges iskolai butorzat elkészítése tárgyában megtartott árlejtés eredményéről. Jóváhagyólag tudomásul vétetett.

A siketnema iskola igazgatóságának kérelme ezen iskolának taneszközökkel leendő ellátása iránt tárgyalás alá vétetvén, a felszerelés eszközölésével a polgármester és iskolafelügyelő bizattak meg.

Fischer Lőrincz iskolaszéki szolga kérelmére fizetése 300 frtról 325 frtra emeltetett.

Roboz József a lapunkban ismertetett utozai botrányból kifolyólag maga ellen fegyelmi vizsgálatot kér elrendelni.

Salaacz Gyula indítványára az iskolaszék kimondotta, hogy a kérvény érdemleges elintézését mindaddig elnapolja, míg a sajnos ügyben a kihágási bíróság határozata jogerőre emelkedik.

A múlt év folyamán egy próbaévre a következő segéd-tanítók, illetve segéd-tanítónők hivattak volt meg: Nagy János, Kresz Károly, Jánoszy Piroska és Rigó Mária. Próbaévük kitöltése után véglegesítették: Nagy János, Jánoszy Piroska és Rigó Mária, Kresz Károly pedig visszahivatott az iskolaszéki irodába, hol mint kisegítő tanító marad alkalmazásban.

Elöléptetés folytán Záray Ödön a templom-utczai, Marinkovits Péter a Kossuth-utczai, Vlacsil Károly az uttelepi iskola igazgatójává választattak. Nagy János pedig a gáji iskola vezetésével bízott meg.

Az ujonan rendszeresített három segéd-tanítói és egy óvónői állás betöltése képezte az ülés legérgekesebb pontját. Segéd-tanítók lettek előléptetés folytán Balázs István és Párea János volt kisegítő tanítók. Az előléptetések után betöltendő volt még 2 segéd és 2 kisegítő tanítói állás. Ez állásokra pályáztak és jelöltettek: Edl Gyula, Kresztics Arzén, Kigyósi György, Tóth Béla, Szávin Dusan, Maurer Mihály, Vladár Menyhért, Cziráky Márton, Füzesy Endre, Takács Ferencz, Ringeiszen Miklós, Fülöp Endre, Tóth Jenő és Pokorny Péter.

Segéd-tanítókul egy próbaévre meghivattak: Cziráky Márton világosi és Fülöp Endre szegedi tanítók, kisegítő tanítókul pedig Maurer Mihály pécskai és Tóth Béla gurahonci tanítók.

A gájkülvárosi „Neuman Testvérek“ czég által emelt és berendezett ovodánál rendszeresített óvónői állásra ötven pályáztak és pedig Hanacsék Lujza, Velsz Lujza, Kornis Mária, Tarnay Emma, és Friedler Vilma okleveles óvónők.

— Én.

Megszoritottam a kezét, mi láthatólag jól esett neki, mert száraz ajkán halvány mosoly futott végig, mely még czinikusabbá tette a beteges arcot.

Kocsira ültünk s szállására hajtottunk.

Egyszerű kis szoba volt az, mely cseppet sem árulta el lakója jó módját.

Oththon a kerevetre dőlt, cigarettet sodort magának, s alig hallhatólag szólt:

— Hivattam, kedves Imre, mert untam magam, mert üresnek tetszett a világ. Meguntam már mindent, nem gyönyörködtem semmi. Az álbarátok, kézcsókoló, csuszó-mászó seregével már jóllaktam, s vágyódtam egy önzetlen, igaz szív után, a milyen az öné.

— Köszönöm.

— Mert látja, mindennek meg van a maga határa, örömmek, fájdalomnak, szerelemnek, csak a barátságnak nincsen. Ugy-e igazam van, kedves Imre?

— Tökéletesen.

Felállott s idegesen járkálni kezdett. Csaknem egész cigarettjét eldobta, s szivarra gyujtott.

Láttam hogy unatkozik. Megkísértém felrázni tespedéséből.

— Nem volna jó ma este színházba mennünk? — kérdém.

— Ha ön úgy kívánja — válaszolt ásitva — miért ne?

Midőn szülei elköltöztek az örök hazába, ő már meglelt ifju, s mi igen ritkaság — érett észszel gondolkozó ifju — volt.

Nem vágyott a magasba, mert jól tudta, hogy minél magasabban érzi magát valaki, annál nagyobbat bukhatik, s mert jól tudta, hogy a sors kereke változandó, s a vele kacérkodók a szép remények után a nagyon is rideg valóra ébredve, kellemetlenül érzik magukat.

S az én Taszilóm künn maradt birtokán, gazdálkodni. Csendes vére éppen összeillett az alföld végtelen rónáival, nyugodt természetem nem vágyott bércek után, melynek tezejéről csillagokat rabolhat az égboltozatról.

De nem sokáig tartott ez sem. Egy budapesti utazása után a nyugodt, a csendes Tasziló forrongásba jött, sápadt arcát belső láz égeté, s mi annak előtte mulattatá, most undort gerjesztett benne, s nem élt más vágy szívében, csak az, hogy: el, el!

Talán neki is feltűnt csillaga, melyet szeretne az égtől elrabolni, de melyhez alacsony neki az alföld tengeri síkja, melyhez bércek kell, hófödte bércek?

— Talán!

III.

Tasziló elutazott. Hova? — nem tudtam s kiért vagy miért, azt még kevésbé.

Sejtettem a dologból valamit, de semmit sem tudtam bizonyosan. A sejtés pedig még nem tudás.

Valamennyi pályázó jelöltetvén, megválasztatott óvónőül **H a n a c s e k** Lujza 4 szótöbbséggel **V e l s z** Lujza 13 szavazatával szemben.

Olvastatott és jóváhagyatott az iskolafelügyelőnek a tanítók osztályok szerinti beosztása tárgyában.

A napirend utolsó pontjaként tárgyalattott a részletes tárgyalás mellőzésével általánosságban elfogadtatott az iskolaszéknek 1893. évre szóló költségelőirányzata, melyet lapunk holnapi számában ismertetni fogunk.

A tárgysorozat kimerítettén, elnök az ülést negyed 7 órakor berekesztette.

Iskolai beiratás.

Az aradi zenekedvelő egyesületének zenedéjében a beiratások 1892. évi szeptember hó 1., 2., 3. és 4-ik napján délelőtt 11–12 óráig a zenede helyiségében eszközölhetnek.

Beiratási díj 5 frt, tandíj 25 frt, egy második hangszer 10 frt, melynek fele a beiratáskor, a másik fele február 1-én fizetendő.

A karének ingyenes és kötelező.

A rendes iskolai előadások szeptember hó 5-én veszik kezdetüket.

A tanórák délután 4–6-ig tartanak.

Arad, 1892. augusztus 26.

Krispin József,
zenedi helyettes igazgató.

A javító érettségi vizsgálat határnapjára a tankerületi kir. főigazgatóság szeptember hó 10-ikét (délelőtt 9 óra) jelölte ki. A vizsgálat helye a nagyváradai kath. főgimnázium.

Időjárás.

Lángyomlás: reggel 7 órakor 763.8 mm., délután 2 órakor 761.7 mm. *Hőmérséklet:* reggel 7 órakor C° + 23.3, délután 2 órakor C° + 32.6. *Szél iránya és ereje:* reggel 7 órakor K. 4, délután 2 órakor DK. 4. *Felhőzet:* reggel derült, délután félderült. *Csapadék:* az utóbbi 24 órában: 0.

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Augusztus 26.

Meleg.
Zivatarok.
Később borulás.
Nyugaton csapadék.
Hőszűrés.

H I R E K.

Augusztus 26. Péntek. Róm. kath. naptár: Zephyrin. — Protestáns naptár: Zefirin. — Görög-keleti naptár (augusztus 14.): Mikes. — A nap két 5 óra 12 perczkor, nyugszik 6 óra 50 perczkor.

Külső-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3–4-ig és pénteken 11–12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Augusztus 29. Árlejtés a megyénél délelőtt 10 órakor a lovassági laktanya felépítésére.

Augusztus 30. Aradvármegye rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Szeptember 3–5. A Rakodczay-társulat drámai előadásai az aradi színházban.

Szeptember 5. Árlejtés a szegényekháza felépítésére a városnál.

Szeptember 9. Az aradi közjegyzői kamara ülése.

Szeptember 13. Esküdtszéki tárgyalás Reek Sándor ellen.

Szeptember 21. Az Aradvidéki Tanító-Egylet évi nagygyűlése.

Szeptember 25. Dessewffy megyés püspök Aradon bérmál.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— **Személyi hírek.** **P u r c z e l l** Béla báró kir. posta- és táviratfőnök tegnap Nagyváradra utazott. — **K o z m a** Imre főherceplomi kir. törvényszéki bíró családjával együtt Aradra érkezett.

— **A vidéki városok érdekében.** A kereskedelemügyi miniszteriumban oly irányu intézkedésen dolgoznak, a mely a nagyobb vidéki városok kötelező csatornázását czélozza. De ezzel kapcsolatban arról is gondoskodik a javaslat, hogy az egészséges víz szolgáltatásában hiány ne legyen. E törvényjavaslattal szerves összefüggésben van az a munkálat, a melyet a keresk. miniszter rendeletéből az orsz. statisztikai hivatal a fejenként való vízfogyasztás adatairól állít össze. A miniszterium s a statisztikai hivatal ide vonatkozó munkálatai során eddig eljárt, hogy ez idő szerint Magyarország 17 nagyobb városának van víz-műve s az általános csatornázás keresztülvitele tárgyában összesen csak 7 város tette meg a kezdeményező lépéseket.

— **Az aradi vágóhid építése** már annyira előrehaladt, hogy az építkezés legközelebb végbefejezést nyer.

— **Németh József** püspök, mint értesülünk, házi orvosának, **M á l y** dr.-nak tanácsára, egészségének teljes helyreállítása végett négy heti üdülési utra ment. Először is meglátogatta Battonyán édes anyját és testvérét, **N é m e t h** Sándort, a ki ott plebános. Onnan azután hosszabb időre Rohitschba utazik. A vikáriusi teendőket távolléte alatt **D o b ó** Miklós apátkanonok fogja végezni.

— **Uj bíró.** **K o l l e r** János, az aradi törvényszék bírája Lugosról Aradra érkezett és elfoglalta hivatalát.

— **Goldis János**, a nagyváradai gör.-kel. román egyházkerület püspöki helynöke csak szeptember harmadikán távozik Aradról. Nagyváradon az ottani hívek, hatóság és a görög-keleti klérus nagy ünnepekkkel készül őt fogadni.

— **Választások.** Arad város iskolaszéke tegnap **C z i r á k y** Mártont és **F ü l ö p** Endrét segédtanítókul, **M a u r e r** Mihályt és **T ó t h** Bélát kisegítő tanítókul hívta meg. A gáji óvónői állásra **H a n a c s e k** Lujza választott meg.

alsó szemhéján, mint hivatlan vendég jelentkezett. De én megláttam.

IV.

Hazaérkeztem, munkához akartam látni, de sehogysem ment. Mindig előttem láttam a még félév előtt is szép Tasziló összetört, ki-aszott alakját.

Fejtegetni kezdtem magamban e rejtélyt, de minél inkább foglalkoztam vele, annál inkább megfejtetlenné látszott előttem. Ugy voltam vele, mint a végtelenség fogalmával. Tudom, hogy nem létezhetik, de mégis szeretném meg tudni, vajjon miért nem?

A napok, a hetek, a hónapok multak s én lassan-lassan belejöttem a rendes kerékvágásba, melyre az élet kényszerített. Nem foglalkoztam annyit szegény Taszilóval, pedig a róla hallott új és új hírek s a szomorú tények elég anyagot szolgáltatnak volna erre is.

Tasziló az élvezetek árjába dobta magát. Kezdetben azért, hogy feledjen — mint ő szokta mondani — később unalomból odadobta az élvezéket vagyonát, ifjúságát.

Nem kárhoztattam. Nagy oka lehetett rá.

Azután jött a kósza hír, hogy Tasziló a kártyában keresett vigaszt. Ősi vagyona már már ingadozni kezdett, de ő nem törődött velök.

Ezért sem kárhoztattam. Aztán ismét tel-

— **Lajos napja a városnál.** A városházán egymást érték tegnap a Lajosnapi gratulálók. A város három közszereletben álló Lajosa **P o s g a y** Lajos dr., **V i r á g** Lajos és **V a r j a s s y** Lajos annyi jókívánságban részesültek, hogy mi már csak az előttünk szólókhoz csatlakozhatunk.

— **Az aradi kerületi börtön a fegyenczipar.** Az aradi ipartestületnek általunk is ismertett közgyűlési beadványához érdekesnek tartjuk közölni az alábbi hirt, melyet a „M. Ujság” tegnapi számában olvassunk:

A „fegyencmunka tömeges termékeinek értékesítése a szabad iparnak szükségképpen némi versenyt okoz. Ezt csak azáltal lehet legkevésbé érezhetővé tenni ha első sorban a kormány saját, nagymennyiségű szükségleteinek azt a részét, melyet a fegyhazi munkaerő által is elő lehet állítani, közvetlenül a fegyházaknál rendeli meg s ekként a szabad iparos kihasználva az olcsó fegyencmunka előnyeit, pusztán közvetítés útján tetemes nyereségre tesz szert. Az igazságügyi miniszter ennél fogva föl hívta a közoktatásügyi minisztert, hogy a fegyenczipar érdekében hatáskörében ugy intézkedjék, hogy mindazokat az állami szükségleteket, a melyek fegyencmunkaerővel állíthatók elő, jövőre az orsz. fegyintézetek iparüzleténél rendeljék meg. A hazai fegyházakban s kerületi börtönökben ez idő szerint 36 különféle iparágat üznek.”

A két miniszter ez intézkedését megnyugvással veheti tudomásul az aradi ipartestület.

— **Az Asztalos-Sándor-utca aszfaltozása.** Arad város gazdasági széke tegnap délelőtt 10 órakor rendkívüli ülésben tartott árlejtést az Asztalos-Sándor-utca csatornázása és aszfaltozására. Az árlejtésen a magyar és az angol aszfalttársaságok tettek ajánlatokat. magyar aszfalttársaság a kocsit elkészítésénél négyszögméterenkint 10 krt, a járdaszegélynél folyó méterenkint 20 krt s a kapuszegélynél folyóméterenkint 30 krt enged, egyebekben a kikialtási áron vállalkozott. Az angol társulat a kocsitnál 20% felülfizetést kért, a járdánál 50% engedményt kínált. A kocsit fenntartásáért évenként és négyszögméterenkint 30 krt, a gyalogut fenntartásáért pedig 10 krt kért. Több ajánlat nem tétetett. A magyar aszfalttársaság ajánlata, melylyel a munkálatokat 700 frttal olcsóbban vállalja el az angolnál, jóváhagyólag fog a tanács elé terjesztetni.

— **Monstre-keresztelés.** Vörös betűvel kell beírunk a tegnapi napot a népesedési statisztikába. Tíz en két szer robogott elő az a bizonyos gölya, akarjuk mondani a fiakker és eszemadta friss világpolgárokat hozott megannyiszor a minorita templomba, a hol őket felavatták a hitnek és bekebelezték a nagy könyvbe, a honnan kikeresik egyko-

tek a napok unalmas egyhanguságban, midőn egy szép októberi napon Tasziló váratlanul hazaérkezett.

Rögtön magához hivatott.

V.

Karosszékekben ült, a midőn beléptem hozzá s látható unalommal forgatá az ujságokat.

Zajtalanul léptem be. Nem vett észre, én meg nem háborgattam.

Egyszerre fénytelen szemeit mereven szegte az ujság egyik rovatára aztán elvetette magától a lapot, leborult az asztalra s keservesen zokogni kezdett.

Száraz melléből a csukló zokogástól időnkint halk hörgés tört elő, s a vézna vállak melle lihegésétől idegesen rángatóztak.

— Miért sir Tasziló? — léptem hozzá. — Hivatott. Eljöttem.

Tasziló hátranézett, s mereven bámult rám, aztán megfordult, megtörölte könyes szemeit, mintha ezzel férfiatlanságának tanujeleit akarta volna arcáról eltüntetni.

— Ne bántsa Tasziló — szóltam én — hadd folyjanak azok a könnyek tovább is. Nem férfiatlanságot árul el vele, de egy czéltalan kárba vesztett élet fájdalmait enyíti meg vele.

— Hogyan? Ön tudja? — kérdé ő hirtelen.

— Nem barátom én nem tudok semmit,

— De ha ön ott unatkozik?
— Oh a világért sem; találok én ott mulatságot magamnak, nézek a semmiségbe, vagy alszom.

E pillanatban a levélhordó lépett be, mi megszakasztá fáradoalmas beszélgetésünket.

Tasziló átvette a levelet, s izgatottan tépte fel, miközben szemei emésztő tűzben égtek. Csontos keze az izgalomtól reszketett.

Aztán hosszú léptekkel mérte végig a szobát, miközben halkan mormogá:

— Még ma, okvetlen mennem kell. Igen, igen, még ma!

— Hová akar menni kedves Tasziló? — kérdém.

Nem felelt. Ugy látszik nagyon elmerült gondolataiban.

— Talán sürgős ügye van? — ismétlém a kérdést.

Fölrezzent.

— Hogyan? — Igen, igen barátom. Ugy-e bár meg fog bocsátani, de nekem mennem kell. De ugy-e nem haragszik?

Csodálkozva néztem rá. Ő elértette tekintetemet s meglelt.

— Majd elmondok önnek egyszer mindent, mindent s akkor meg fog érteni. Csak most ne kíváncsion magyarázatot. Ugy-e nem haragszik?

Szóltalanul nyujtottam neki kezemet, mit ő mohón szorított meg s félrefordította fejét, hogy ne lássam azt a két könnyecpet, mely

ron katonáknak. A „császár“ egyébként nem kap nagy részt, az abszolút majoritás a nők, nyolczan ugyanis nőnevet kaptak a keresztelésben. Mint halljuk, ilyen monstre-keresztelés évek óta nem történt.

— **A vásárrendezés ügyében.** Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter, augusztus hó 16-iki kelettel rendkívül fontos rendeletet bocsátott ki, mely a vásártartás idejét szabályozza. A miniszter ugyanis, tekintettel a vásártartások körül észlelt visszaélésekre, szükségesnek találta a törvényhatóságok útján beszerzett megfelelő okmányok és a szokásjog alapján határozottan megállapítani, hogy a községnek az év mely napján tarthatnak országos vásárokat. Az így begyűlt és pontosan megállapított adatok alapján a miniszter a vásárokat törzskönyvét állította össze, mely egy vaskos kötetet képez és biztos utmutató lesz azon határidő megállapítására, midőn a községek vásárt tarthatnak. A miniszter az említett rendeletben kimondja továbbá, hogy a pótvásárokat csak akkor tarthatók, ha a vásár egyáltalán nem tartatott meg, illetve kirakodás és helypénzszedés nem eszközöltetett. Végül a rendelet felelősség alatt kötelezi az illetékes községeket annak lehető legszigorubb betartására.

— **Athelyezett főhadnagy.** Ambrózy Emil 8-ik honvéd gyalogezredbeli főhadnagy áthelyeztetett az 5-ik honvéd gyalogezredhez.

— **Lerombolt emlék.** A „B. H.“-ban olvassuk: Ismeretlen román parasztok lerombolták azt az emléket, melyet a gainai havason 1852-ben állítottak fel az ugynevezett császárdombon. Ferencz József császár 1852-diki körútja alkalmával meglátogatta Gainát, a hol a híres arad megyei leányvásárokat tartják s ott ebédelt egy dombon. Ezt a dombot nevezték el császárdombnak s ezen állítottak a császár látogatása emlékére egy piramist. Ezt a piramist rombolták le most alapjaig a románok. Nemrégiben a Vasvári Pál elestének helyén emelt ideiglenes emléket pusztították el román suhanczok, most meg a császári emléket rombolták le. Bizonyítja ez a két eset, hogy az román parasztság, ha felizgatják (már pedig Hunyadmegyében állandóan folyik az izgatás), nem politizál, nem válogat, csak dühét akarja kielégíteni barbár rombolással.

— **A honvédek utja.** A nagyvárad honvédszállóaljának Borosjenőn állomásozó 3-ik zászlóalja, Vadász kapitány vezetése alatt tegnap érkezett Nagyváradra. A katonák elé kivonult a nagyvárad honvédség, megütközött velük és együtt mentek be a városba.

— **Vérmergezés.** Medve Andrást, kunágotai lakos nehány nappal ezelőtt építési munka közben oly szerencsétlenül hágtott bele

egy nagy rozsdás szegbe, hogy 4 nap múlva, a mely idő alatt még képes volt dolgozni, a vérvesztés és vérmérgezés következtében ki-szenvedett. Az orvosi segélyt már elkésve kapta, midőn a szánalomra méltó szegényember teste már merevülni kezdett. Intő példa a népnek arra, hogy az orvosi segély nem elhanyagolni való dolog.

— **Büszke románok.** Az „E-s“-nek írják: „A román népet mindennek inkább tartottuk addig, csak büszkének nem. Azok a szegény román emberek, akik nagyon mérsékelt szorgalmukkal bizony nem sokra tudnak menni a munkás nemzetek fiai mellett: szíves örömet elfogadtak egy-egy kis ajándékot, bárholnan kapták is. Most egyszerre, mintha büszkének kezdenének lenni az istenért. Erre mutat legalább az az eset, a mi Szent-István-napján történt az arad megyei Mácsán, a hol ezen a magyar nemzeti ünnepen, mint minden évben, úgy az idén is megvendégelte Károlyi Tibor gróf az odaváló lakosságot, nem kérde, hogy ki milyen nemzetiségűnek tartja magát. Az idén az történt, hogy egyetlen román se ment el a közös vendégségre; a románok tüntetően elmaradtak, a mi arra mutat, hogy van már ott is bujtogató jó madár, a ki a vizsály magvát iparkodik a nép közt elhinteni.“

— **Szegedi halászcserda Bulgáriában.** A szegedi halpatrikásnak nagy a híre és becsülete minden felé. Erre vall az a körülmény is, hogy a bolgár kormány támogatása mellett a filippopoli bolgár nemzeti kiállítás területén egy szegedi halászcserdát fognak felállítani. E csárdához Szegedről szállítanak minden felszerelést. Még a személyzetet is onnan viszik.

— **Vásár Simonyifalván.** Simonyifalván, megyénk emez újabb telepítvényes községében a kereskedelemügyi miniszter állatfelhajtással összeköthető hűtővált engedélyezett, a helypénz szedésének joga nélkül. Simonyifalván minden szombat-on megtartatnak a hetipiaczok, egyelőre azonban állatvásár nem lesz mindaddig, míg a község a legújabb állategészségügyi törvény követelményeihez képest piacsterét rendezni nem fogja.

— **Öngyilkos baka.** Golomic Péter, 33-ik gyalogezredbeli közlegény a miatti bujában, mert szolgálati vétség miatt dutyit kapott, úgy neki busulta magát, hogy borotvával nyakát elmeteszte. Ez ügyben a vizsgálat megindult, de hogy az előbb megmozott baka, hogy jutott a gyilkoló eszközhez, nem tűnt ki. A sajtó a Golomic fiu esetével együtt ősseseküvésről is beszélt, ennek szálait azonban szorgos kutatás dacára se lehet megtalálni.

— **Rejtélyes gyilkosság** tartja most izgalomban Sarkad lakosságát. Az ottani Trajano-

vits-féle gyógyszerártnak egyik segédje hirszerint megmérgezte magát. Mint utóbb kiderült, a szerencsétlen fiatal ember gyilkossá gáldozata lett. Este kiment a vasuti állomáshoz és nem is tért többé vissza. Másnap reggel találták meg egy félreeső helyen eltorzított holttestét, melyen több ütési és egy szúró nyemai láthatók. Az eset részletei még nyomosnek kiderítve, az erélyesen folytatott vizsgálat fogja kideríteni, hogy a gyilkosság rablási szándékból vagy bosszúból történt-e. Az elhalt K. F. nevű gyógyszerész tragikus sorsa mély részvényt keltett mindenütt.

— **Hogy igyuk a vizet?** Az uralkodó ériási hőségben s a közérzék hírekkel szemközt időszerűnek tartjuk felemlíteni, hogy a vizet legjobb felferralni s azután jól kihűteni. Ha pedig erre alkalmas kókorsók is vannak a ház-nál, legjobb ezekben, de mindenkor tisztán tartani a vizet. Az ilyen módon tartott viz egyáltalában nem ártalmas.

— **Hatásos fürdés.** Tegnap 3 fiu fürdött a szabad Marosba. Mindhármán oly fölületesen voltak adjusztálva, hogy még a paradicsomi fügefalevél is hiányzott róluk. A kihágási bíró 3 napi fogságra ítélte őket.

— **Egy fázós menyecske.** 40°-os hőség forralja föl az emberek vérért. Sokan elhúzódtak a nagy melegség elől hűsebb helyekre s a kik itt maradtak, fáradtan huzzák az élet igáját. A szegény hivatalnok ember elküldi hűsöges oldalbor-dáját maga mellől, hogy az se fokozza a hőséget. A közeli nyaralóhelyeket tarkáá tesz az ezer-színű napernyők, elkacagta magát s csak ennyit felelt a bámuló férjnek:

Egy fiatal férj is kiküldte feleségét nyaralni, maga pedig bedugta fejét a poros irománycsomók közé s próbálgatta a szalmaözvegy-séget. Harmadnapra, mikor déli harangszóra hivatagatott a férj hivatalszobájából, a folyosón női ruhák s kalapskatulyák fogadták, bent a konyhában pedig az asszony sürgölődött. Férj uram majd sóbálványná vált, mikor megpillantotta az ő aranyos mucuskáját. Az asszonyka, mikor meglátta, hogy férje kérdőjelle változott át a nagy csodálkozástól, elkacagta magát s csak ennyit felelt a bámuló férjnek:

— Nagyon hideg volt. Menyészán, hazajöttem egy kissé melegedni hozzád.

S a férj? Képzeliék, a férj a meleg konyhából hűvös szobába vitte be az asszonykát.

— **A kovácsházi dinamit-robbanás.** Egyik fővárosi lapban, nemkülönben a helybeli lapokban is közölve volt azon baleset, mely Fara gó mező-kovács házi birtokos cséplőgépén előfordult. Akkor a balesetet nem kevésbé tulozva, sőt annak szociálisztikus jelleget tulajdonítva adták elő, míg a legtöbb megejtett vizsgálat már nem egyébről tesz említést, mint ki nem deríthetett véletlen balesetről, melynél szerencsére emberélet nem esett áldozatul. A vesztély után nyomban megejtett vizsgálat annyit derített ki, hogy a cséplőgép működés közben egy állítólagos nagy puffanás után

de sejtek mindent — válaszoltam. — Következtek abból amit ön ígért, hogy el fog nekem mondani mindent, mindent!

Ajkai fánadt mosolyra húzódtak, kebléből nehéz sóhaj szállt fel, azután halkán mondá: — Foglaljon helyet. Beszélék.

Leültem egyik homályos sarokba, úgy hogy minden arcvonását láthattam, de ő az enyémet nem.

— Két éve mult — kezdé, hogy a fővárosban voltam. Elmentem a jurista bába.

Ott láttam meg őt. Oh mily vakító szép volt. Beh! kár, hogy én is elvakultam. Az örület szállt tán meg, vagy a rossz tanácsadó kergetett e helyre, hol ő volt. Angyal és ördög egy személyben. Megbabonázott s én, mint az örült követtem lépten-nyomon. Szemben a szerelem öröklángja égett, szímben kiálthatatlan vágy langolt, s ő mégis mégis — — —

Itt megállott, s megtörülte nedves szemét. Láttam, hogy ajkai a kintől vonaglanak.

— Mit tett?

— Elutasított.

Fájdalmasan sóhajtott.

— Hiába. Ez így volt megírva. A legszebb reményekkel szívbem indultam hozzájuk, mert látogatásaimat szívesen fogadták s szép reményeimre, mely rózsás jövővel kecsegtetett elutasító válaszukkal sötét leplet terítették boldogságomra s a nagyon is rideg valóra ébresztettek.

— S aztán? — kérdém.

— S aztán? Aztán tudja mi történt. Elkeseredésemben bele dobtam magam az élvezetekbe, kezdetben feledni vágyásból, azután unalomból. Ez tette rommá ifju testemet.

Rekedt köhögés szakította meg; azután folytatá:

— De az angyalt nem tudtam feledni. Követtem árnyék gyanánt városról városra. Az a hirtelen elutazás. Tudja akkor!

Igenlőleg bólintottam.

— Aztán a kártyát forgattam. Azt hittem igaz a közmondás: „Szerencsétlen a szerelemben, szerencsés a játékban. Ez sem vált be. De azért játszottam, hogy feledjek. Vesztettem.

— Játsoztam tovább. — No ne gondolja azért, hogy visszanyerjem azt, amit elvesztettem; nem, csak — unalomból. Ez a sok álmatlan éj vette el szemem fényét, fátyolt vonva elem, de megvilágítva a képzelet örökké nyitott szemét.

Most már ezekbe is beleuntam. Nem érdekel semmi, unalmas minden!

Feléje közeledtem.

— Maradjon csak — folytatá — még nincsen vége!

S felém tartá a hirlapot.

— Olvassa.

Az eljegyzési rovatra mutatott. Ennyit olvastam:

Baróthy Juliska kisasszonyt, Baróthy

Gáspár kedves és szeretetreméltó leányát eljegyezte Lapáth Andor, x-i földbirtokos. Sok szerencsét az új frigyehez.

Me even kérdeztem:

— Ó volna az?

Nem válaszolt semmit, csak leborult az asztalra, ismét elővette az a nehéz, fájdalmas zokogás.

Tekintetem az asztalra esett. Egy női arczkép állott azon, egyszerű bronz rámban s mosolygott, mintha azt mondta volna:

— Lám, ez az én művem!

Távoztam.

VI.

Másnap reggel Tárnok Taszilót halva találta. Arczára morfiumba mártott fehér zsebkendő volt terítve.

A sápadt arczon szétsimultak a fájdalom redői, csak a gunyos mosoly játszott ajkai körül, melyet a halál megvetése csalt oda.

Az ismerősök s jóbarátok sajnálkozva beszélték egymásnak Tasziló történetét, s mindent elmondtak, csak „azt az egyet“ felejtették ki, amit csak én tudtam.

Egykedvűen mondogatták — unalomból tett mindent, unalomból tette ezt is.

VII.

Az a női arczkép ott benn az asztalon pémég most is mosolyog — — —

Hrabovszky Lajos.

hirtelen megállott s ez okozta azt, hogy a dobpersey mindkét oldalán eltörve, egy darab sin leszakadt, a szalmarázó felett lévő lánczokkal függő állapotban tartott vaspléhvel bevont egyik ajtó oldalán összetört, és egy darab sin, mely dobtengelytől kifelé görbülve, négy elszakított csavarral a szalmarázón fektült. A leszakított dobsinen a legkisebb karcolás sem látszott, s a görbülés a dobtengelytől kifelé látszik, a cséplőgép a már mondott sérüléseken kívül teljesen épp, ezen körülmény arra enged következtetni, hogy nem dinamit-merényletről van szó, mert azon esetben nagyobb rombolás lett volna. Az eset tehát munkás- vagy éppen szociálisztikus mozgalommal összeköttetésben nincs, továbbá, az egész balesetnél szociálisztikus vagy munkás mozgalom nyomai éppen nem észleltek.

— **Amerika felé.** Zsivó János nagyreményű csemete 10 írt értékű posztót emelt el B o g d á n György nevű szabómesterétől s a lopott posztót pénzzé téve Aradról megugrott. Egy levelet hagyott hátra, melyben azt anzágolja, hogy Amerika felé van utban, de a rendőrség nem ült fel neki, mert értesült, hogy a sülvőlvény Soborsinban lopja a napot. Nehány nap múlva valószínűleg tutajon hozzák vissza a tengerre vágyott hajóst.

— **Elveszett egy kis női ezüst óra,** kétáru rövid csüngő lánczsal. Az óra B. S. monogrammmal van. A láncz arany-ezüst fonatu, végein kis gömböcskékkel. A becsületes megtaláló a lap kiadóját utján illő jutalomban részesülend.

— **A Maros két áldozata.** Tézsa Antal, makói jómódu szülők 10 éves gyermeke, szombaton délután több társával fürdött a Marosban, a rendőrség által kijelölt helyen. Társai innen szabad vízbe csalták s az uszni nem tudó gyermek helyre jutott s a vízbe fullt. Holttestét hétfőn fogták ki a malmok mellett s nagy részvétellel temették el. Ugyancsak szombaton fullt a Marosba Gyulai Sándor 21 éves makói illetőségű cs.-palotai szolga is. Ennek hulláját vasárnap találták meg.

— **Figyelmeztetés.** Aradmegyében három lókupecz cigány van hatósági felügyelet alatt, kik a szomszéd vármegyék területén tartott lóvásárokon alatt is különféle ravasz fondorlattal több csalást követtek el. A hatóság ugyan ellenőrzi őket, de azért jónak látjuk figyelmeztetni a közönséget, hogy az eladásnál a fokupecz cigányokkal szemben kellő vigyázattal legyenek. A cigányok névszerint Daróc János, Daróc Mihály és Bert Miksa ó-szentannai lakosok.

— **Pályázatok.** A szegedi kir. pénzügyigazgatóságnál egy pénzügyőri szemlést, több főigazgatói és több vigyázói állásra 2 h. a — Az edelényi kir. járásbírósnál albirói állásra, 2 h. a. — Az oraviczáni kir. járásbírósnál albirói állásra, 2 h. a. — A fehértemplomi kir. járásbírósnál albirói állásra, 2 h. a. — A temesvári királyi ítélőtáblánál három joggyakornoki állásra, 15 nap alatt.

Gyászrovat.

Aradi Gerő.

Gyászajvan színházunknak.

Aradi Gerő, az aradi színház igazgatója, a magyar színészvilág karakterisztikus becsületeségű alakja, a pályáját lankadatlan becsvágygyal szolgált, mindig megbízható, mindig meggondolt, a színészet fejlődéséért küzdő és színészei iránt odaadó igazgató nincs többé.

Nemcsak az aradi színház gyásza az, hanem a magyar színészet minden vonalon mint veszteségről beszél róla és meggyászolja.

Válságos, viharteljes korszakot élt át s nagyon sokszor szerfölött éberséggel, előrelátással, csüggedés nélkül kormányozta az ingatag hajót, melynek kormányosául szegődött. A magyar színészet tengődéseinek évtizedeit, megcsontosodásának növekedési éveit szolgált s majdnem egymaga áll mint olyan, ki negyedszázadig nem tört meg a szirteken és nem feneklett meg a zátonyokon, melyek a magyar színészet hajója előtt tornyosultak.

De jutott bármely sorsba, egyről mindig bizonyosak voltak színészei: hogy gázsijuk biztosan határnapra készen áll és felvehető. Ebben az egyben skrupulus volt a szótalansága és flegmatikus természete miatt már régen „örög”-nek hívott igazgató, azért hozzá szívesen jöttek a színészek, mert egzisztenciájukat nem félhették.

De nem csak ezért jöttek hozzá. Az is bizonyos volt, hogy őt mindig művészi becsvágyak vezetik. Hozzá híven és kitartással sorakozott a művészi ambíció, mert kielégítést is talált. Nem a kalandor és „tízlet”-igazgatókhoz tartozott, a kik „zsebre” mennek, hanem, akiknek érzékük van ahhoz, hogy provinciáin a magyar hazának kulturális feladatát teljesítsenek. És a szép iránt való szeretet, irodalompártolás, lelkinemesség munkájuk nyomában sarjad.

Huszonnyolc évén át híven és embebrül működött Aradi Gerő a magyar színészet megizmosodásáért. A zajütésnek határozott ellensége, valami magyaros flegmával, mely a lelkében őrzött ideálokkal nem czigéreskedik — munkált a tisztaság és a pálya viharában megöszült férfiu sokaktól tisztelve, sokaktól becsülve és senki által meg nem gyűlölve.

A színházi adminisztráció, szervezés és fegyelmezés minden ága a kis ujjában volt. Színészei, ez a nehezen korlátozható és még nehezebben fegyelmezhető bohém-nép ugyszólván a rajongásig imádta, — pedig nem komázott, velük sem nem hízelt sokféle hiúságuknak. Szükszavu ember volt, a kitől nagy ünneppap volt egy szót is hallani, de aki azért az ő „népének minden ízét kiismerte s mint egy névtelen gondviselő öröködött felettük. Részvétellel mindenha ő volt az első, ha valakit baj ért. Örömeiben bizvást ő osztott legőszintebben, bár azt nem mondta soha.

Igazi magyar karakter volt, a melyet megörzött a festett világban, hol ennyi kendőzött erény ábrándithatta ki, hol annyi talmi becsület mutatta be magát sivár valóságban.

Szükszavuságáról legendákat beszél a színezuép. Szörnyű flegmával hallgatta ismert és kundschaft-jait, az elölleg kéréket. Mig azok repertoárjuk minden frázisát végigdekla málták, ő elég volt, ha azt adta válaszul, hogy megbillegttette a fejét.

Az aradi színház tagadhatatlanul veszt halálával. Végre az ő 3 éves regimeje alatt megszoktuk hogy konszolidált társulattal van dolgunk, melyet nem bántanak a deficitek és csődök örvényei. De megszoktuk azt is, hogy művészi szempontból a nekünk játszó embereket a vidék legjobbjaiból összeválogatottaknak tartjuk. Az utolsó években is, mikor pangó repertoár mellett élőködött a magyar színészet, Aradi megfelelt emberül a várakozásoknak s jól is ment dolga.

Mi ravatalánál csak az őszinte részvétet érezzük s nem gondolunk arra, ki lép örökébe. De azt tudjuk, hogy az illető mindig hálásan fogja emlegetni nevét, mint aki a színészetet itt állandósítani törekedett, az népszerűsítette és néprétegek érdeklődését a színház iránt felfokozta.

Életrajzi adatait a következőkben foglaljuk össze. Aradi Gerő 1827-ben született jómódu szülöktől. Már fiatal korában felébredtek művészi hajlamai és husz éves korában bucsut mondott az apai háznak, színésznek állt s mint ilyen barangolta be a hazát.

Szülei mint elveszett fiut siratták az eltávelyedett gyermeket, aki nem törődött fájdalmukkal és színésznek állott. De Aradi hamar legyőzte ellenszenvüket, mikor hallották, hogy társulatot szervez és nevének becsületet szerez mindenütt. Huszonnyolc esztendeig mint az ország egyik első igazgatóját emlegették. Mindig elsőrendű társulata volt s mint ilyen Aradon, Pécsen, Debreczenben és

Szegeden, az utóbbi helyen évtizedeken át, működött.

Szegeden is nősült meg, elvévén B a i n v i l l e n y városi főmérnök leányát, kivel boldog családi életet élt.

Leánya Lina egykor büszkesége volt a magyar színészetnek, jelenleg egy pécsi ügyvéd boldog felesége.

Fia Géza az aradi polgári takarékpénztár pénztárnoka.

Aradi, mint lapunk olvasói többrendbeli közlésünk után értesültek, már régen betegeskedik. Két év előtt heves tüdőbaj támadta meg. Orvosai akkor Gleichenbergbe küldték, Onnan kissé felüdülve tért haza. A társulat vezetését azonban még akkor sem vette át, hanem leányánál Pécsen nyaralt. Itt ismét rosszabbul lett. Onnan Marillára utazott. És itt érte a halál tegnap éjjel. Egy heves köhögési roham lepte meg, mely véget vetett életének. Holttestét Oraviczán helyezik örök nyugalomra.

Géza fia, kivel táviratilag tudatták a le-sújtó esetet, tegnap utazott el apja ravatalához.

Koporsójánál gyermekein kívül P e r s a Péter és családja is kedves rokonát gyászolja.

De gyászol vele a magyar színészet, egy egész színészgeneráció, kik személyes neveltjei Aradi Gerőnek és kik legjobban tudják, mit vesztek benne.

Es mi is meggyászoljuk a becsületes igazgatót, mert nekünk is személyes tapasztalataink vannak, hogy nála önfeláldozóbb, becsvágyóbb és lelkiismeretesebb színigazgatót nem fog kapni egyhamar az aradi színház.

Részvétellel fogadjuk a gyászhirot és mi is szívből sajnáljuk váratlan halálát. Nyugodjék békében!

Tegnap már a színtársulat gyászjelentését is vettük, mely így hangzik:

Az arad-nagyvárad színtársulat mélyen megsomorodott szívvvel jelenti szeretett igazgatójának, Aradi Gerő színigazgató urnak folyó hó 25-én reggeli 4 órakor, hosszas szenvedés után, életének 64-ik, színigazgatóságának 28-ik évében, Marillavölgyben történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 26-án délelőtt tétetnek örök nyugalomra Oraviczán. Meghalt a legjobb színigazgató! Nagyvárad, 1892. augusztus 25. Béke hamvaira! A mélyen sujtott színtársulat.

Törvénytörés.

— **Az aradi rablógyilkos.** Tegnap említettük, hogy az aradi postarablógyilkos Kis Péter ügye, ki Pivovarnik postaórt meggyilkolta az aradi vasut állomásán és a postát kirabolta, a kir. tábla elé került. A nagyvárad kir. tábla büntető tanácsa tegnap tartott ülésében tárgyalta az ügyet, s az aradi kir. törvénytörés ítéletét, mely életfogytiglani fegyházról szólt, helyben hagyta.

VEGYESEK.

— **Kolera nosztrasz.** Nagyváradról sürgönyzik, hogy ott Leitner nevű magánzó kolera nosztraszban meghalt.

— **Megrendítő szerencsétlenség történt** tegnapelőtt este Nagy-Szent-Miklós torontálmegyei község határában. Egy 14 éves parasztfiú, R ö h r i c h Péter jómódu gazdaember fia, lovakat legeltetett a mezőn, a valkányi szárnyvasut mellett. Estefelé eltikkadva a rettenetes hőségűtől. minthogy köröskörül sehol se volt egy kis árnyék, mint a vasuti vágány mentén ott keresett magának alkalmas pihenő helyet s a sineken keresztfülfekve, el is aludt. Öreg este volt már, mire a valkányi vonat arra robogott. A fiut a gép zakatolása nem ébresztette fel, a mozdonyvezető pedig nem látta a pályatesten tekvő fiut s így a vonat keresztülgázolt a szerencsétlen gyermekben, darabokra tépve egész testét. Az aggódó apa tíz óra tájban ráakadt gyermeke szétroncsolt hullájára, de a fejét csak másnap reggel lelték meg, mert azt a gép messzire elhajította volt.

— **A cserkeszek Oroszországban.** Konstantinápolyból jelentik: A kaukázusi cserkeszekről küldöttesség érkezett Konstantinápolyba, hogy előadja a szultánnak a cserkeszek ama kérését, hogy a szultán jelöljön ki számukra valamely földterületet, melyen lakjanak, mert Orosz-

országából ki akarnak vándorolni a Törökországban letelepedni.

— **Eljénző öngyilkos.** Reznay György, a szlichovi szeszgyár (Csehország) fűtője, a napokban fölmászott a braniki csúcsra, kalapját megforgatva, háromszor eljénzt „nazdar”-t kiáltott (kinek? minek?), azután fejével lefelé leugrott a szédítő mélységbe, a hol darabokra törte magát.

— **Új füstnélküli lőpor.** Amerikai lapok jelentik, hogy egy Frank Neidl nevű cseh származású fiatal vegyész, a ki négy éven keresztül egy osztrák lőporgyárban volt alkalmazva, egy új füstnélküli lőport talált fel, mely minőség tekintetében felülmúlja az eddigi füstnélküli lőport. Frank vegyész Baltimoreban pár hó előtt kísérletet tett egy kiküldött bizottság előtt az új lőporral és találmanya teljesen bevált. A napokban Newyorkban újabb kísérletet fognak tenni az új lőporral.

— **Sztrájk.** Lensből távirják: A vendini bánya 500 munkása sztrájkolni kezdett; a sztrájkoló munkások elbocsátását követelik. Attól tartanak, hogy a sztrájkmozgalom a lensi bányavidék többi bányáira is ki fog terjedni. A strikeolók gyűlésén, melyen 400-nál többen vettek részt, Basly képviselő felhívta a munkásokat, hogy az idegen munkásokkal szemben, akik többnyire családapák, kerüljenek minden erőszakoskodást. Basly mindjárt a képviselőház ülése után interpellációt fog intézni a kormányhoz a miatt, hogy a társaság a francia munkások hátrányára belga munkásokat alkalmazott.

— **A rigai aranyklub vége.** Rigában régóta volt e néven egy banda, mely sárgaréz-forgácsot árult aranypor gyanánt és igen sok embert károsított meg Európaszerte ezzel az „olcsó aranypor”-ral. Ez a banda most végre kézre került. A vállalat vezetője Schneider Vilmos wittai polgár volt. Ő volt bizonyos tekintetben a „klub” üzletvezetője és titkára és annak nevében nagy kiterjedésű levelezést folytatott. A banda tagjai voltak Jaegermann János és Posener János háztulajdonosok, Jenklevis-Latzki Eliás és Abrámo-Poppmacher Jankel kereskedők, Jürgens Károly János magánzó, Lipschütz kiszolgált katona és Batter János paraszt. Az egész bandát száműzték Szibériába.

A közönség köréből.*

Az ipartestületi betegsegélyző pénztár.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Legyen szives becses lapjában ezen közleményt elfogadni, annál is inkább, mert közérdekű dologról szól: a már évek óta kilátásba helyezett munkás betegsegélyző törvény ez év folyamán életbe lépett, s ennek folytán itt helyben is 1. kerületi betegsegélyző pénztár és 2. az ipartestületi betegsegélyző pénztár szervezkedik.

Nem akarunk kritikát gyakorolni a törvény s az általa életbe hívott pénztárak fölött, mert 1. a törvényt ma el kell fogadnunk úgy a mint van, 2. mert jól tudjuk, hogy bölcs kormányunk néhány évi tapasztalat után szívesen fog módosítani ott, a hol annak szükségét látja, és melyhez okvetlenül a szükséges lépéseket meg fogják tenni azon körök, a melyeknek érdekeit sértik a jelenlegi szakaszok.

Mi azok nevében szólalunk fel, kik a törvény jótéteményeiben akarunk részesülni, mert nem tagadhatjuk azt, hogy ezen törvény alapján humanus és hivatalos van szegény emberek sorsán segíteni és azon kevesebb jövedelemmel bíró embertársainknak betegség, halálozás és egyéb családi csapás idején a szükséges segélyt könnyű módon megszerezni, elismerjük azt is, hogy a törvény keresztülvitelére a mi viszonyaink között némi kényszerre is volt szükség, és azt hisszük, hogy erről már legalább is kellőleg gondoskodott a törvény, és így nem értjük a helybeli ipartestületi pénztárnak a helybeli lapokban agusztus hó 20-án közzétett felhívását, melyben oly kényszereszközt használ, mely jogtalan és törvényellenes, t. i. hogy minden iparos segéd és tanoncz tartozik hozzájuk belépni.

Az ipartestületi betegsegélyző pénztárról szóló törvény 64. §-a tisztán megmondja, hogy ki köteles a pénztárba belépni; megmondja, hogy minden iparos segéd és tanoncz, ki már kerületi vagy más

* Az e rovatban kiadott közérdekű közlemények díjtalanul közöltetnek és a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

helyben hagyott betegsegélyző egylet tagja, az ipartestületi pénztárba nem tartozik belépni.

Miután mi azt hisszük, hogy a hivatalos kerületi pénztár és ipartestületi pénztár helyes és humanus eljárással lesz képes a törvény keretén belül közönséget meghódítani, az ily kényszer eljárással, attól tartunk, már kezdetben is inkább el fogják idegeníteni közönségét és az inkább népszerűbb vezetésben részesülő kerületi és magán egyesületekhez fog tódulni.

Egyelőre csak annyit, de fentartjuk magunknak az ipartestületi pénztár további eljárását is megfigyelni, hogy mennyiben fog az 1891. évi XIV. törvény humanus szellemének megfelelni.

Több iparos.

Táviratok.

Lukács György államtitkár meghalt.

Salzerbad, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) Lukács György a belügyminiszterium második államtitkára, ma hosszas szenvedés után meghalt.

Nagyvárad, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) Lukács György államtitkár elhunyt városunkban őszinte általános részvétet keltett. Nemcsak városunk születő volt, hanem köztisztviselőként állott polgára, képviselője és éveken át polgármestere, ő vetette meg városunk anyagi és szellemi haladásának alapját, gazdasági és kultur törekvéseink előhaladását, Sal Ferencz polgármester a gyászshir következtében a törvényhatóság tagjait értekezletre hívta össze; megindult tudatta a hirt, felhatalmazást kért, hogy felejtethetlen halottunk a város költségén hozassék ide és temetessék el. A felhatalmazást a bizottság mély részvétellel megadta. A végtszesség valószínűleg vasárnap lesz.

Tisztelgés Tisza Kálmán jubileumán.

Kolozsvár, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) Tisza Kálmán 25 éves gondnoki jubileumán az erdélyi ref. egyházkerület tekintélyes küldöttséggel képviselteti magát Révkomáromban. A küldöttséget Szász Domokos püspök és Bánfy Dezső főgondnok vezetik.

Napszurás.

Székesfejervár, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) Seregélyesen Komáromy Emil 32. gyalogezredbeli önkényes szakaszvezető menetelésben napszurástól összeesett és meghalt.

A nemzetközi mag- és gabonavásár.

Bécs, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) Minthogy az egészségügyi állapot Bécsben jelenleg oly kitűnő, hogy leghivatottabb városi közegek nyilatkozata szerint nem kell tartani attól, hogy bármily nagyszámu személyek forgalma által veszélyeztessék, e hó 29 és 30-án a nemzetközi mag- és gabonavásár, mint eredetileg meg volt állapítva, megtartatik.

Zivatar.

Páris, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) Páris fölött tegnap felhőszakadással vegyes erős zivatar vonult el, mely nagy károkat okozott. A pinczék tele lettek vízzel, a pályaudvaron másfél méter, a munkástőzsdén háromnegyedméter magasan áll a víz.

Bulgária kiállítása.

London, aug. 25. (Saj. tud. táv.) A Times ma reggel a következő sürgönyt közli Szófiából: Ferdinánd fejedelem 23-án reggel ideérkezett a Rilo zár-dából és pár óra múlva elutazott Filipopolba, megtekinteni a szombaton, f. hó

27-én megnyitandó kiállítás előkészületeit. Maga a megnyitás valószínűleg a leghatásosabb ünnepély lesz, a mely Bulgáriában valaha véghez ment és a melyen az ország valamennyi előkelőségei, számos idegen és az összes főhivatalnokok és a hadsereg főtisztjei jelen lesznek. Beszélnek, hogy ez előkészületek nagyon előrehaladt állapotban vannak és hogy a kiállítási helyiség rendkívül szép látványt nyújt. Az osztrák és magyar kiállítók kissé elkés-tek, de remélik, hogy szombatra minden készen lesz. A városi hatóság erélyesen igyekszik pótolni az elmulasztott időt és rendbe hozatja az utcákat.

Kólera.

Hamburg, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) A város összes kerületéből jelentik, hogy a kólera egyre terjed. A rendőrség vonakodik felvilágosítást adni a betegedési és halálozási esetek számáról.

Berlin, augusztus 25. (Saj. tud. táv.) Landrock kereskedő neje éjjelkor koleraforma tünetek közt meghalt, lakását fertőtlenítették, holnap tüzik ki a fertőtlenítési rendszabályokat.

Közzgazdaság.

Szeszüzlet.

— Augusztus 25. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 53.50, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —
Budapest, aug. 25. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánási	lanyha	7.50—8.20
	tiszavidéki	"	7.60—8.30
	pestvidéki	"	7.55—8.25
	fehértómezei	"	7.60—8.30
	bácskai	"	—
Rozs	—	szilárd	6.45—6.60
	takarmány	lanyha	5.35—5.60
Árpa	égetni való	"	5.75—6.30
	sörfőzdei	"	6.50—7.75
Zab	—	szilárd	5.70—6.—
Tengeri	bánási	szilárd	4.90—4.95
	másnémi	"	4.85—4.90
Káposzta-repcze	—	szilárd	11.—11.80
Köles	—	szilárd	—
Buza	tavaszi	szilárd	7.45—7.47
	junius 1892	"	7.86—7.88
Tengeri	máj.-jun. 1892	szilárd	5.01—5.03
	szept.-okt. 1891	"	5.32—5.34
Zab	Bpest sz. tavasz	szilárd	5.55—5.57
	" " őszre	"	5.77—5.79
Káposzta-repcze	aug.-szept. 1891	lanyha	11.20—11.25

Idegenek névsora Aradon.

— Augusztus 25. —

Fehér Kereszt szálloda: Köllner János magánzó, Budapest. Stern János magánzó, Nagyvárad. Viszkelety József vendéglős, Temesvár. Kotz József magánzó Borossebes. Kudirs Málin magánzó, Temesvár. Pilitzer Adolf magánzó, Temesvár. Löwy József kereskedő, Nagyvárad.

Vass szálloda: Br. Wasmer Adolf birtokos, M.-Bánhegyes. Volf Sándor kereskedő, Glogovác.

Nádor szálloda: Hász Jakab kereskedő, Torda. Klein Miklós kereskedő, Silingyia. Kohn Sámuel kereskedő, Szeged. Heisz Sándor magánzó, B.-Gyula.

Három Király szálloda: Árgyalán János jegyző, Szintye. Fehér Domokos pénzügyi biztos, Kurtics. Goldis János segédjegyző, Mened. Varik János birtokos, Dombiratos. Temesváry Pál birtokos, Bánhegyes. Székács N. jegyző, Dombiratos. Weiszberger József kereskedő, Velemáre. Mladin György jegyző, Silingyia.

Arany Kulcs szálloda: Avram János lelkész, Miske. Kolbe Gyula intéző, Győr. Ungar Adolf kereskedő, Bokség.

Czitronyi szálloda: Klein József kereskedősegéd, Orsova.

Vasuti szálloda: Mayer Béla köz- és váltóüggyvéd és családja, Dárda. Kozma Ferencz kir. törvényszéki bíró és családja, Fehértemplom. Ungurean Ambrus jegyző, Kurtakér. Haasz József felügyelő és családja, Temesvár.

Felelős szerkesztő: Vázarhelyi Béla.

Pályázati hirdetmény.

Az Érsekújvár állomáson létesítendő áru-raktár, két gabonaszin és egy marharakodó előállításához szükséges ács, lakatos, bádgos és mázoló munkák biztosítására nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alulírott üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében (Teréz-körút 62 sz. I. emelet) a rendes hivatalos órák alatt — esetleg az érsekújvári vagy a pozsonyi osztálymunkásegyénél — megszerezhetők s ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényesen kiállított és kellőleg bélyegzett ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó 2-án déli 12 óráig nyújtandók be általános osztályunk vezetőjénél (Teréz-körút 62 sz. I. emelet 6. ajtószám) ezen cím alatt: „Ajánlat az Érsekújvári állomáson létesítendő áru-raktár, gabonaszin és marharakodó létesítése körüli munkák elvállalására.

Bánatpénz fejében legkésőbb f. évi szeptember hó 1-én 12 óráig 1000 forint (egy ezer forint) készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban a dunabalti üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál (Teréz-körút 62 sz.) lefizetendő. Az értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerinti és névértékét meg nem haladó értékben fogadhatók el. A letett bánatpénzről kiállított letéti jegy vagy bármilyen egyéb érték az ajánlathoz nem csatolandó. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fentartjuk.

Budapest, 1892. augusztus hó.

Az üzletvezetőség.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a szombathelyi műhelyében szükségelt 1 db 100 indicált lóerjű gőzgép, 2 db 120 m² fűtőfelülettel bíró és Donneley-féle tüzelési rendszerrel ellátott csöves gőzkazán, 1 db 5000 liter köbtartalmú előmelegítő, egy db 3500—4000 liter óránkénti teljesítményre szerkesztett Worthington-féle gőztápszivattyú a gőzgép és gőzkazánokhoz szükséges gőz és tápvezetékek, a két részből álló és összesen 157 m. hosszú transzmisszióhoz szükséges alkatrészek szállítása, a helyszínén való felszerelése és üzemképes állapotba való helyezése, valamint a gőzgép, előmelegítő, szivattyú alapozási és a kazánok befalazási munkáinak létesítése iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlattételre szükséges műszaki leírások, az általános feltételek, az ajánlati minta, valamint a szállítandó gép felszereléseket általános elrendezését előtűntető vázlatrajz ezen hirdetés megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött napig, naponta a hivatalos órák alatt a magyar kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál (Andrássy-ut 75. sz. III. emelet) betekintheők, illetőleg ajánlatot tenni szándékozik által a magyar kir. államvasutak nyomtatványtáránál beszerezhetők vagy kívánatra az ezekért járó díj (85 kr.) előzetes beküldése mellett posta útján megküldetnek. Az ajánlatok lepecsételve ikenként 50 kros bélyeggel, valamint „Ajánlat a 103791 | 92. számhoz” felirással ellátva, legkésőbb f. é. szeptember hó 15-ig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál benyújtandók. Az ajánlatok a műszaki leírásban foglalt összes gépekre és alkatrészekre, vagy pedig azok csak egyes csoportjaira vonatkozhatnak. — Ajánlattételre a rendelkezésre bocsátandó ajánlati minta használandó. Az ajánlatban kiteendők:

1. A m. kir. államvasutak Szombathely állomására vám és bérmentve szállítandó, szombathelyi műhelyben felszerelendő és üzemképes állapotban átadandó gépek és alkatrészek darabonkénti, illetőleg 100 kilogrammkénti egységeiért. forintokban. — Megjegyeztetik, hogy sem a szereléshez szükséges szerszámoknak Budapestről, vagy a m. kir. államvasutak más állomásairól a rendeltetési helyig való elszállítására szállítási díjkezdvezményt sem pedig a szereléshez kiküldendő munkások, műszaki egyének és művezetők részére szabad utazás nem fog engedélyeztetni. A szereléshez szükséges segédeszközök u. m. állványok, deszkák, kötelek, emelők stb. valamint a nehéz tárgyak emelésére szükséges napszamosok, szállítóknak

a m. á. v. igazgatósága által díjtalanul fognak rendelkezésre bocsátatni.

2) A megrendelés kézbesítési napjától számított legközelebb szállítási határidő, mely alatt szállító az ajánlott gépeket és alkatrészeket szállítani, a helyszínén felszerelni és üzemképes állapotban átadni szándékozik. Figyelemztetjük az ajánlattevőket, hogy a szállítási véghatáridőnek megállapításánál tekintettel legyenek azon időre is, mely a tárgyaknak Szombathelyre való szállítására szükséges, mert az ez által esetleg beálló határidő túllépése, késedelemnek fognak tekintetni.

A magyar kir. államvasutak által elfogadott szállítási határidőnek be nem tartásáért szállító által a következő pénzbírság lesz fizetendő. A gőzgép után naponta 10 forint, egy gőzkazán után 15 forint, a gőztápszivattyú után 2 forint, az előmelegítő 1 forint, a gőz és tápcsövek 5 forint, a transzmissió 15 forint.

Azon esetben, ha egy szállító több tárgy szállításával lesz megbízva, a bírság külön-külön minden tárgy után lesz fizetendő.

3) A súly szerint fizetendő alkatrészek pontos súlyai. Az ajánlattevők által ajánlott és a magyar kir. államvasutak igazgatósága által elfogadott súlyokra nézve, úgy fel mint lefelé csak 5 % eltérés fog engedélyeztetni. Ezen megengedett határok között a kifizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba.

Öt % -nál nagyobb eltérés esetén (ugy fel mint lefelé) az illető tárgyak átvétele megtagadható. Ha azonban a magyar kir. államvasutak igazgatósága azok átvételét elhatározná, akkor az öt % -nál nagyobb súlyú többlet nem fizetetik, az 5 % -nál kisebb súlyú szállított alkatrészeknél pedig a fizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba. A darabonként fizetendő tárgyak súlyai az ajánlatban szintén kiteendők.

Megjegyezzük, hogy az ajánlatokban kitüntetett súlyoktól 5 % -nál nagyobb eltérések, úgy fel mint lefelé szállító által igazolandók, illetőleg kimutatandók azon okok a melyeknél fogva az eltérések beállottak. Ezen okok alapján a tárgyak átvétele visszautasítása iránt a m. á. v. igazgatóságának egyoldalu megítélése szerint káros befolyással lehet, jogában áll a m. á. v. igazgatóságának a gép átvételét megtagadni, Midőn azonban ezen súlykevesebbet a gép szilárdságára a m. á. v. igazgatóságának egyoldalu megítélése szerint káros befolyással nem bír, és a gép átvétetik a m. á. v. igazgatósága az 5 % -nál nagyobb súlyhiányának megfelelő értékét a szállító érdemösszegéből levonni jogosítva van. A levonás azon nyers anyag egységei alapján fog megállapíttatni, mely anyagdól a gép tulnyomo része áll.

4) Ajánlattevők ajánlataikban kinyilatkoztatni tartoznak, hogy az ajánlott gőzgép indicált ló erőkint és óránként hány kgr, gőzt fogyaszt, továbbá a gőz kazánokon fűtőfelületenként rendes, nem megerőltetett üzem mellett 4-5 szerez elpárologtatási képességgel bíró akna szénnel való tüzeléssel hány kgr. gőzt termel, végre pedig, hogy az ajánlott teljesítményekért szavatosságot vállalnak.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azt a jogot, hogy ha a megajándékolt próbák az ajánlott teljesítményeket nem igazolnák, a meg nem felelő gépek beszerzése értékét a meg nem felelő mérvéhez képest leszállítsa.

5) Az ajánlatokhoz csatolandók az ajánlott gépek, kazánok és egyéb alkatrészek oly részletesen méretezett rajzai, hogy azokból az egyes szerkezetek pontosan megítélhetők legyenek. Az ajánlatokkal beterjesztett ajánlati rajzok, ajánlattevőknek vissza nem fognak adatni. A szállításokkal a gőzgép, a gőzkazánok az előmelegítő és transzmissió összes részlet rajzai is másolatban lesznek a magyar kir. államvasutak igazgatóságának átadandók. Bánatpénz fejében az ajánlott összegek 5 százaléka vagy készpénzben vagy pedig állami letételekre alkalmas érték papirokban az ajánlatok fent jelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak főpénztáránál leteendő. A szállítás oda itélése után, az oda itélés napjától számított négy héten belül a figyelembe nem vett ajánlattevők bánatpénze vissza adatik, a szállítással megbízott ajánlattevők bánatpénze pedig a szállítandó tárgyak ajánlati értékének 5 százaléka szállítatik le, a felesleg pedig szintén visszaadatik. A gőzgép a gőzkazánok és a többi alkatrészek a magyar kir. államvasutak szombathelyi műhelyébe való beérkezés, felszerelés és üzemképes állapotba való helyezés és az előirt teljesítményre a helyes működésre nézve jó eredménnyel a m. kir. államvasutak költségére megtartott kipróbáltatás után azonnal ideiglenesen

fognak átvétetni, és az azokután kijáró kereseti összeg az ideiglenes átvétel napjától számított négy héten belül a m. kir. államvasutak főpénztárána fog kifizetett. A kifizetendő kereseti összegekből egy pro mille a magyar kir. államvasutak nyugdíjra nem jogosított alkalmazottjai külön segély alapja javára a magyar kir. államvasutak főpénztárána le fog vonatni és visszatartatni. Szállító a szállított gépek, kazánok és egyéb alkatrészek szerkezetének helyeségeért és teljesen megbízható működéséért a kifogástalan kivitelezéért, valamint a felhasznált anyagok jó minőségeért az ideiglenes átvételtől számított egy évi jótállást tartozik elvállalni.

Ezen jótállási kötelezettség biztosítása a letett bánatpénz a kereseti összeg folyósítása alkalmával annak 10 százaléka egészítendő ki. A biztosítási összeg a jótállás letelte után négy héten belül fog visszafizetett, mindenkor anynyiban, a mennyiben szállító a jótállási kötelezettség alól feloldottnak lesz tekinthető. Szállító beleegyezni tartozik, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága a megrendelt pépek és alkatrészek gyártását, szállító gyárában saját közegei által ellenőriztethesse.

Per esetére aláveti magát ajánlattevő a budapesti VI. ker. kir. járásbírósg illetékességének. Az ügylettel járó bélyegilleték költségeket az illető viseli; az illeték az 1881. évi 26. t. cz. 10. §-ában meghatározott módon rovatik le. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra, a szállítással ajánlattevőket, az általuk ajánlott összes tárgyakra, vagy csak azok egy részére bizhassa meg, vagy ajánlatot nem tett más czegeket megbizhasson, végre pedig a szállítástól egészen eltekinthessen.

Az előirt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeztek be vagy távirati uton, vagy előszóval érkeztek, végre pedig olyanok, a melyekhez az előirt bánatpénz be nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1892. évi július hó.

Az igazgatóság.

113557 szám.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Kőbánya állomás törlése a helyi áru díjszabás (II. rész) XX. kivételes díjszabásából.)

A m. kir. államvasutak helyi áru díjszabásának (II. rész) 82 lapján vas és acél vas és acél áru szállítására nézve foglalt XX. kivételes díjszabás szövegének 3-ik sorában Kőbánya állomás neve folyó évi október hó 1-én kezdődő hatálylyal töröltetik.

Budapest, 1892. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

106405 | 1892. szám.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar vasuti kötelék.)

(Gabonaforgalom.)

Díjszabás III. rész, 2. füzet és a IV. rész I. füzetének I. pótléka.

F. é. szeptember hó 1-én életbelépnek:

1. A III. rész 2. díjszabási füzet az 1-86 külön díjszabásba tartozó áruknak közvetlen szállítására, egyrészt magyarországi állomások, másrészt a Ferdinánd császár északi, a kassauer-bergi vasut (osztrák vonalának) a morva-szilézia központi vasut, a cs. kir. osztrák államvasutak (Ebersdorf, Würbenthal, Kriegsdorf, Römerstadt vonalainak) és a szab. osztrák-magyar államvasutársaság (Ansterlitz, Ungvár, Brod és Olmütz (kiz) Maglitz vonalainak) állomásai között,

Ezen díjszabás által hatályon kívül helyeztetnek.

a) az osztrák-magyar vasuti kötelék díjszabás III. részének 1886. évi szeptember hó 1-től érvényes 4. füzeté I.—IV. pótlékaival együtt.

b) az ezen díjszabási füzethez tartozó 1891. évi szeptember hó 1-től érvényes rovatolási díjtételek.

2) Az osztrák-magyar vasuti kötelék díjszabás III. részének f. é. augusztus 1-től érvényes 1. díjszabási füzetének I. pótléka melynek tartalmát közvetlen díjtételek egyrészt a magyar királyi államvasutaknak különböző díjszabásba ujonnan levont állomásai másrészt különböző osztrák állomások közti forgalomra, továbbá változtatások kiegészítések és helyesbítések képezik.

Példányok a jövő héten a köteléki vasutak igazgatóságainál lesznek kaphatók.

Budapest, 1892. augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, egyútszemsind a köteléki vasutak nevében is.

Legujabb kendő-blousok Rosenblüh H. és Társánál

ARAD, Szabadságtér.

Kaphatók:

batistból 2 frt 50 kr.,
francia batist vagy zephyrből 2 frt 80 kr.,
de laine vagy himzett vaileből 3 frt 50 kr.—4 frt.
selyemből 4,50, 5, 6 frt.

Nálunk vásárolt kelmékből ruhák teljes elkészítését mindenkor a legujabb modellek után készítve elvállaljuk.

1 csinos utcza-ruha varratása 6 frttól,
1 pongyola (Schlafrock) varratása 2,50 krtól kezdve.

606 5—

102095 CV. szám.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Nagyobb és több darabból álló kőzidőgyász bevétele a személykocsikba.)

A magyar királyi államvasutakból vett értesülés szerint az utasok az utóbbi időben gyakran oly nagy, vagy oly sok darabból álló podgyászt visznek magukkal a személykocsikba, hogy az a podgyász rekeszen minden egyes utasnak járó az ülőhely szélességének megfelelő helyen nem fér el és ennek következtében vagy az ülőhelyeken, vagy a kocsik alján, vagy a folyosókon helyezik azt el, mely eljárás úgy az üzlet szabályzat 27. §-ával, mint a podgyász díjszabás idevágó határozmányával ellentétes.

Figyelmeztetik tehát az utazó közönség, hogy a többi utazók kényelme szempontjából és az állomási és vonatkísérő személyzet utasított, hogy a nagyobb podgyászt magukkal vivő utasoktól annak feladását követeljük.

Budapest, 1892. július 26.

Az igazgatóság.

10303. klr.

Hirdetmény.

Deutsch Gyula és Lusztig Andor aradi lakosok a Sarkad külváros új-terem utca 11 sz. a. levő keményítő és csiriz gyára telepengedély iránt folyamodván az 1884. XVII. t. cz. 27. §-a értelmében a helyszini tárgyalás f. évi augusztus hó 27-én d. u. 5 órájára kitűzték, a melyre az érdekelt felek ez uton is meghívattak azzal, hogy a telep helyszini és tervrajza a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi augusztus hó 26-áig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthető s a netáni észrevételek irásában ugyanott, először pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehetők, mert ha ilyenek nem emeltek és ha köztekintetek gátolag fel nem merülnek, a telepengedély a mondott törvény 30. §-a rendelkezéséhez ki fog adni.

Kelt Aradon 1892. évi augusztus hó 23-án a városi kapitányi hivatala, mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Arlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a szegények háza felépítésével kapcsolatos munkának külön-külön való elvállalása iránt f. évi szeptember hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár:

1. a kőmíves munkára nézve 16707 frt 17 kr.
2. az ács munkára nézve 3574 frt 63 kr.
3. az asztalos munkára nézve 3168 frt 12 kr.
4. a kőfaragó munkára nézve 556 frt 20 kr.
5. a lakatos munkára nézve 2053 frt 22 kr.
6. a cement munkára nézve 777 frt 55 kr.
7. a bádógos munkára nézve 638 frt 44 kr.
8. a mázó munkára nézve 339 frt 10 kr.
9. az üveges munkára nézve 345 frt 93 kr.
10. vaskemenczék szállítására nézve 530 frt — kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a költségvetés és tervek a gazdasági tanácsnok urnál és Jiraszek Lajos műépítész urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1892. évi augusztus hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső
aljegyző.

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma

Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánlkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az öt villágrészben el van terjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer a bőr összeszállított hajfestőszere — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppeje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.

A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szeplők, pattanások és májfoltok eltűnésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinczejéből. Ára 1 üvegnek 8 és 12 frt.

Ménési aszúbor. Egy 35 centil. üveg 1 frt 50

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin és vasoxdytartalommal. Egy 30 centil. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 4,5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörös és fehér és sárga színben. Egy k 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafény. Hat percig égő, 1 drb 80 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszínben) 1 adag 1/2 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3—4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és osztoos fájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora. Mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenzen gyógyszer — a pakolási osekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek. Ugyancsak ezen gyógyszertárban minden vegyvizsgálatra megbízásunk elfogadtnak és telkiismeretesen teljesítetnek.

502—8*

POSSZERT JÁNOS

czementáru-gyára,
cement és építési anyagok raktára
Aradon, Karolina-utca 5. sz. Lakás Ferdinánd-utca 6. sz.

Vállalkozik:

Betonirozások,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Cementlapok és
Mozaik lapokkali
kövezések
elkészítésére stb.

Raktárt tart:

Keramit lapok,
Kelheimi lapok,
Mettlachi lapok,
Terracotta-árak,
Kőfedélpép,
Tűzálló-téglák,
Kemény-rakva-
nyokból stb.

Elvállal mindennemű aszfalt-munkálatokat.

Gyári raktára
a beocsini port-
landi cement és
vizhatlan
mészgyárnak.

KÖZGYÁRTÁSOK

Gyári raktára
a beocsini port-
landi cement és
vizhatlan
mészgyárnak.